

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА
ЛИЧНОСТНО
РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
В ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ
ОБЛАСТ МОНТАНА
(2018 – 2019)**

Приета с Решение № от2018 г. на Общински съвет – Вълчедръм.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. ПЛАН АНАЛИЗИ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ

II.1.ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ

II.2.СТРУКТУРА И СЪСТОЯНИЕ НА СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ

II.3.АНАЛИЗ НА РЕСУРСНАТА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ

II.4.АНАЛИЗ НА МАТЕРИАЛНАТА СРЕДА И НА УСЛОВИЯТА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ

II.5.АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВАТА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ

II.6. SWOT АНАЛИЗ

III. ВИЗИЯ, МИСИЯ, ЦЕЛИ И МЕРКИ

III.1. ВИЗИЯ, МИСИЯ И ЦЕЛИ

III.2.МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

IV. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА. ИНДИКАТОРИ

V. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

VI. КОМУНИКАЦИОННА ПРОГРАМА

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

МОН	Министерство на образованието и науката
РУО	Регионално управление на образованието
ОУ	Основно училище
НУ	Начално училище
ДГ	Детска градина
РЕПЛРДУСОП	Регионален екип за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците със специални образователни потребности
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование
ЦПЛР	Център за подкрепа на личностното развитие
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДМУИ	Дом за деца и младежи с умствена изостаналост
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
НПО	Неправителствена организация
НЕИСПУО	Национална електронна информационна система за предучилищното и училищно образование
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗП	Регионално звено за подкрепа
РЗИ	Регионална здравна инспекция
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
СОП	Специални образователни потребности
ЦОП	Център за обществена подкрепа

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Образованието като процес включва три момента - обучение, възпитание и социализация. Съгласно промените в нормативната уредба, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. Подкрепата за личностно развитие следва да осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците. За тази подкрепа се разработва настоящата Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Съгласно чл.197, ал.1 на Закона за предучилищното и училищното образование въз основа на разработената Областна стратегия се приема общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците. Кметът на общината със съответна заповед създава работна група, която събира и обработва сведения, данни и други материали, необходими за общинската стратегия, изготвя и предлага такава на Общински съвет за приемане. Същата се изготвя за срок от две години (2018 г. и 2019 г.).

Стратегията е разработена в съответствие с нормативните и стратегически документи, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в областта на приобщаващото образование и личностното развитие на децата и учениците. Това са:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Закон за закрила на детето;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Националната стратегия за учене през целия живот (2014 – 2020);
- Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Вълчедръм;
- Общински планове за развитие на община Вълчедръм.

II. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ

Изпълнението на Закона за предучилищното и училищно образование и изготвянето на общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците създава необходимост от анализ на потребностите от подкрепа на личностното развитие на децата и учениците от община Вълчедръм, област Монтана.

Анализът включва актуална информация за детските градини, училищата и центъра за подкрепа на личностното развитие, функциониращи на територията на общината, както и

организираны към момента дейности, подкрепящи обучението и възпитанието на децата и учениците, дейности за развитие на техните интереси и способности в областта на науките, технологиите, изкуството и спорта, ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности, педагогическа и психологическа подкрепа и др.; ресурсната обезпеченост на системата на предучилищното и училищното образование в община Вълчедръм; материалната среда и условията за личностно развитие; финансовата обезпеченост на системата на предучилищно и училищно образование в община Вълчедръм за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в общината.

II.1. Демографска характеристика на община Вълчедръм, област Монтана

По данни на ГД „ГРАО” към МРРБ общ брой население на община Вълчедръм към 31.12.2017 г. е 9 351; по постоянен адрес е 9 351 души, а по настоящ адрес – 9 175. Момчета до 19 години – 962; момичета до 19 години – 915.

Брой деца и ученици по възрастови групи към 31.12.2016 г.: общ брой деца - 1 931; деца от 0 до 7 г. вкл. – 621; деца и ученици от 8 до 14 г. вкл. – 645; деца и ученици от 15 до 19 г. вкл. – 665.

Демографското състояние очертава тенденция за критично намаляване на общия брой на населението в община Вълчедръм. Продължава процесът на демографско остаряване. Цялото население на общината е разпределено в 1 град и 10 села.

За намаляване на населението в общината допринася:

- Отрицателният механичен прираст;
- Влошаване на възрастовата структура, поради ниската раждаемост, високата смъртност и миграцията;
- Постоянно намаляване на общия брой на населението със стойности по-високи от средното за страната и увеличаването на ромското население в областта.

II.2. Структура и състояние на системата на предучилищното и училищно образование на територията на община Вълчедръм, област Монтана

Системата на предучилищно и училищно образование на територията на община Вълчедръм за учебната 2016/2017 година обхваща:

- 6 детски градини
- 6 училища - 5 основни и 1 професионална гимназия
- 1 център за подкрепа на личностното развитие.

Системата на предучилищно и училищно образование на територията на община Вълчедръм за учебната 2017/2018 година обхваща:

- 6 детски градини
- 6 училища - 4 основни, 1 обединено и 1 професионална гимназия
- 1 център за подкрепа на личностното развитие.

Данни за обхванати деца и ученици в образователните институции

Деца и ученици, разпределени в детски градини и училища	брой деца и ученици към 15.09.2016 г.	брой деца и ученици към 15.09.2017 г.
Деца в детски градини (без подлежащи на задължително предучилищно образование)	159	146
Деца, подлежащи на задължително предучилищно образование – подготвителни групи в детска градина или училище	136	138
Ученици в общински и държавни училища – начален етап	309	284
Ученици в общински и държавни училища – прогимназиален етап	363	269
Ученици, обучаващи се в дневна, комбинирана и индивидуална форма на обучение в общински и държавни училища – гимназиален етап	75	101
Общ брой на децата и учениците, включени в системата на ПУО на територията на общината:	1042	938

Данни за необхванати и отпаднали деца и ученици в образователните институции

Деца и ученици, необхванати в системата на ПУО	брой за учебната 2015/2016 г.
Брой необхванати 5 годишни и 6 годишни деца	0
Брой ученици в задължителна училищна възраст, необхванати в системата на училищното образование	2
Брой ученици, отпаднали от системата на училищното образование	5
Брой ученици, напуснали без удостоверение за преместване	3

Данни за деца и ученици със специални образователни потребности в детски градини и училища

Деца и ученици със специални образователни потребности	2016/2017 учебна година	2017/2018 към м. Януари
5.1 Общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в детски градини по чл. 35 и в училищата по чл. 38 от Закона за предучилищното и училищното образование	24	21
От общия брой по т.5.1 – с ресурсно подпомагане от РЦПППО	15	9
5.2. Общ брой на децата и учениците със специални образователни		

потребности, които се обучават в специални училища/ЦСОП	0	0
5.3 Деца и ученици със сензорни увреждания	1	1
5.4 Деца и ученици с множество увреждания	2	3
5.5 Деца и ученици с интелектуални затруднения	9	8
5.6 Деца и ученици с езиково-говорни нарушения	2	3
5.7 Деца със специфични нарушения на способността за учене (дислексия, дисграфия, дискалкулия)	10	11
5.8 Деца и ученици с разстройства от аутистичния спектър	0	0
5.9 Деца с емоционални и поведенчески разстройства	2	2
От всички деца и ученици със СОП – брой на децата и учениците с необходимост от интензивна грижа и подкрепа	13	14

Данни за включването на децата и учениците с осигурена допълнителна подкрепа

учебна година	общ брой деца и ученици със СОП на ресурсно подпомагане	брой деца и ученици с осигурена допълнителна подкрепа от РЦНПО	брой деца и ученици с осигурена допълнителна подкрепа от училище/детска градина	брой ученици, обучаващи се в ЦСОП
2016/2017	24	15	9	0
м. Януари 2017/2018	21	9	12	0

Данни за деца и ученици с хронични заболявания по ДГ и училища в края на учебната 2016/2017 г.

община	брой деца и ученици
Вълчедръм	12

Данни за деца и ученици в риск в детски градини и училища - в края на учебната 2016/2017 г.

Община	Деца без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени или с ограничени родителски права, в т.ч с родители в чужбина	Деца, жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание	Деца в опасност от увреждане на физическото, психическото, моралното и интелектуалното и социалното развитие	Деца, извършили насилие	Деца, отпаднали от училищата
Вълчедръм	2	-	1	-	-

Данни за включването на децата и учениците във форми за развитие на интересите и потребностите за учебната 2016/2017 г.

Ученици, включени в ЦОУД		Ученици, включени във форми за развитие на интересите по проекти към МОН	
Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици
ОУ- 13	303	45	468
ПГ-		5	55
ОБЩО:	303	50	523

Данни за включването на децата и учениците във форми за развитие на интересите и потребностите - за учебната 2017/2018 г.

Ученици, включени в дейности ЦДО	Брой училищни групи/форми за развитие на интересите на учениците	Ученици, включени във форми за развитие на интересите по проект "Твоят час"	Брой ученици, включени в извънучилищни форми за развитие на интересите
361	60	524	110

Данни за деца и ученици с изявени дарби по общини през учебната 2016/2017 г.

Община	Деца и ученици с постижения в областта на науката	Деца и ученици с постижения в областта на спорта	Деца и ученици с постижения в областта на изкуството	Деца и ученици с постижения на национални олимпиади	Деца и ученици, включени в НП за талантиливи ученици
Вълчедръм	7	6	8	-	-

На територията на община Вълчедръм:

- през учебната 2016/2017 година приобщаващо образование се осъществява в 5 общообразователни училища и 1 професионална гимназия.

- през учебната 2017/2018 година допълнителна подкрепа се осъществява в 6 детски градини, 4 общообразователни училища, 1 обединено училище и 1 професионална гимназия .

- през учебната 2016/2017 година общият брой на децата и учениците със СОП в община Вълчедръм е 24, от тях на 15 се оказва допълнителна подкрепа от РЦПППО – област Монтана, на 9 се оказва допълнителна подкрепа от ресурсни учители към училищата.

- през учебната 2017/2018 година общият брой на децата и учениците със СОП в община Вълчедръм е 21, от тях на 9 се оказва допълнителна подкрепа от РЦПППО – област Монтана; на 12 се оказва допълнителна подкрепа от ресурсни учители към училищата.

Изводи

Посочените данни показват, че социалните, икономическите и демографските характеристики на общината пряко влияят и върху развитието на образователната система. Задълбочава се тенденцията за намаляване на броя на децата в детските градини и на учениците в училище. От данните, подадени от детските градини и училищата в общината, е видно, че децата, които са с постоянен и настоящ адрес и не посещават учебните заведения, в голямата си част не живеят на територията на общината. Основните причини за намаляването на броя на учениците са засилващите се миграционни процеси, ниската раждаемост в общината, както и нисък социален статус на населението. Динамичните миграционни процеси, разбираемо за регион, отличаващ се с висока безработица и бедност, довеждат до прекъсване на обучението на децата, дори и до отпадането им от образователната система. Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всяко дете и възможност за пълноценна социална реализация. Образованието трябва да позволи да се развие заложеното у всяко дете. То трябва да насърчава проявлението и максималното развитие на способностите на детето, както в процеса на обучение, така и в процеса на възпитание.

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на детската градина и на училището.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик в детската градина или в училището.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания. Въпреки безспорните проблеми и затруднения, могат да бъдат отчетени и редица постижения: В общината са създадени условия за осигуряване на максимален обхват в училищата на подлежащите на задължително образование до 16-годишна възраст. Осигурени са възможности за обучение, извън задължителното учебно време, съобразно интересите и желанията на учениците и са създадени условия за откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изявени дарби в областта на науката, изкуствата и спорта, както и подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и

учениците. Увеличава се броят на детските градини и училища, работещи по национални и регионални програми и проекти, и се отчитат положителни резултати от реализирането им.

В училищата са създадени условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностно израстване и реализация на децата и учениците в свободното от учене време. Съществуват условия за изява и участия в конкурси, конференции, олимпиади, спектакли, състезания, празнични програми, изложби, открити занимания и др. Като силни страни в реализирането на форми за развитие на интересите и потребностите на децата и учениците могат да бъдат посочени: работата по проектите „Твоят час“ (с водещо място в обхващането на учениците със затруднения и пропуски и ангажиране на свободното им време с дейности, полезни за тяхното развитие, образование и бъдеща професия) и „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“; участие в общински, областни и национални състезания и олимпиади; осигуряване на подходящи условия за творчески и спортни занимания в свободното от учебни занимания време и през ваканционните дни и др.

Отчитайки проблемите и достигнатите постижения, се налага изводът, че е наложително образователните институции съвместно с местната и държавната власт, с държавните институции, с НПО и др. да осигурят адекватна и ефективна подкрепа на всяко дете и ученик, да осигурят непосредствена възможност за превенция, интервенция при възникване на криза, за специализирана подкрепа или за бързо организиране на такава, при създадена се необходимост. Общата дейност на всички социални и педагогически фактори е необходимо да се насочи към взаимодействие на специалистите, работещи с деца от социалните услуги, с учители, директори, педагози, МКБППМН, ОЗД, районни полицейски управления за организиране и координиране на индивидуални и групови занимания с децата съобразно посочените рискови фактори; работа с родители за повишаване на информираността относно наличието на рискови фактори, с цел превенция на рисково поведение от техните деца; обучения на учители от детски градини и училищата за ранно разпознаване на рискови индикации в поведението на децата и учениците и др.

II.3. Анализ за ресурсната обеспеченост на системата на предучилищното и училищното образование в община Вълчедръм

За учебната 2016/2017 година общият брой на персонала в училищата, детските градини и обслужващите звена в общината е 163 щатни бройки, като от тях 98 бр. са педагогически и 65 бр. непедагогически персонал.

Увеличаването на средната възраст на учителския екип е тенденция, наблюдаваща се не само в национален мащаб, но и в училищата на територията на община Вълчедръм. Разрезът на възрастовите характеристики на учителите през годините показва много тревожни

тенденции за прогресиращо застаряване на учителите, което изправя пред сериозно изпитание системата, най-голям е процентът на учителите които са във възрастовата граница от 50 до 60 години.

Ръководствата на образователните институции на територията на община Вълчедръм, отчитайки готовността на голяма част от учителите да усъвършенстват уменията и компетентностите си в професионална насока, изразяват своята подкрепа чрез осигуряване участието им в разнообразни по вид и времетраене квалификационни форми.

През учебните 2014/2015, 2015/2016 и 2016/2017 години ресурсното подпомагане в училищата и детски градини се осъществява от специалистите на РЦПНОВДУСОП – Монтана (който след влизане в сила на ЗПУО се преобразува в Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО)).

През учебната 2016/2017 година допълнителна подкрепа се осъществява освен от педагогическите специалисти на РЦПППО, също и от 1 ресурсен учител, назначен от II ОУ „Иван Вазов” – гр. Вълчедръм.

През учебната 2017/2018 година допълнителна подкрепа се осъществява освен от педагогическите специалисти на РЦПППО, също и от 1 ресурсен учител, назначен от II ОУ „Иван Вазов” – гр. Вълчедръм.

Кадрова осигуреност със специалисти в социални и други институции на територията на община Вълчедръм

община	медицински специалисти /бр./
Вълчедръм	15

Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие от специалисти назначени в училищата и детските градини

№	Училище/детска градина/център за подкрепа за личностно развитие	Населено място	Брой деца и ученици със СОП, на които се предоставя допълнителна подкрепа от (РЦПППО)	Брой и видове педагогически специалисти, които предоставят допълнителна подкрепа на деца и ученици със СОП, назначени в РЦПППО	Брой деца и ученици, на които се предоставя допълнителна подкрепа от ЕПЛР, назначен в училище/детска градина	Брой и видове педагогически специалисти, които предоставят допълнителна подкрепа, назначени в училище/детска градина
1.	II ОУ „Иван Вазов“	Вълчедръм			9	1 ресурсен учител

През учебната 2016/2017 година в училищата и детските градини в община Вълчедръм има сформирани екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) за всяко дете и ученик със СОП, които включват квалифицирани педагогически кадри.

Тенденциите в развитието на приобщаващото образование в община Вълчедръм са насочени към по-пълното обхващане на децата и учениците със специални образователни потребности, които е необходимо да бъдат подпомагани от ресурсни учители и специалисти, съобразно вида на увреждането им. Разнообразието по време на часовете за индивидуална и групово работа в училищните ресурсни кабинети допринася за привличане и задържане вниманието на учениците със специални образователни потребности. Висок процент от родителите проявяват все по-голям интерес към възможностите, които им предоставя приобщаващото образование.

ЕПЛР в детските градини и училищата разработват планове за подкрепа и индивидуални учебни програми по отделни учебни предмети. Педагозите в детските градини и училищата са тези, които трябва да реагират на специфичните потребности на тези деца в педагогическа ситуация или в учебен час. По-голямата част от педагогическите специалисти нямат необходимата подготовка за осъществяване на допълнителна подкрепа. За повишаване на квалификацията им РУО – Монтана и РЦПППО - Монтана организират обучителни семинари за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за работа с деца и ученици със специални образователни потребности. През учебната 2016/2017 година, с цел повишаване на квалификацията си, педагогическите специалисти се включват в разнообразни тренинги, обучителни семинари, кръгли маси, работни срещи и конференции на общинско, областно, национално и международно ниво.

Участието на педагозите в изброените квалификационни форми и провеждането на разнообразни по форма и съдържание теми – открити уроци, семинари, дискусии, работни срещи, обучителни тренинги и супервизии, допринасят за успешното реализиране на процеса на приобщаващото образование.

Изводи

Училищните ръководства ясно осъзнават необходимостта от специфични умения и компетентности на своите педагогически специалисти, които трябва да са подготвени, за да реагират адекватно, както в осигуряването на кариерно ориентиране и занимания по интереси за развитие на способностите, за изява на дарбите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта и в организирането на дейности по превенция на тормоза и насилието, така и да работят със специфичен инструментариум съобразно индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности. За успешното

реализиране на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици, през учебната 2015/2016 учебна година 97 от педагозите в община Вълчедръм са участвали в квалификационни дейности. Училищата са реализирали и дейности за обмен на педагогически практики за взаимодействие с деца и родители по методически обединения, провели са открити педагогически ситуации, организирали са съвместни инициативи – открити практики, спортни състезания, тържества. С оглед повишаване на педагогическите компетенции, директори и учители са участвали в обучения, курсове, семинари, работни срещи, конференции и други квалификационни форми по проблемите на приобщаващото образование. Важен акцент в квалификацията на кадрите е и подготовката им за работа с родителите на децата и учениците.

Основните проблеми, които извеждат в анализите си училищата и детските градини от община Вълчедръм, свързани с кадровата обезпеченост, са:

- все по-осезаемо в детските градини и училищата на територията на община Вълчедръм се чувства необходимостта от психолози, логопеди, ресурсни учители, педагози, подготвени да работят с деца със зрителни, слухови и др. увреждания, деца с хронични заболявания, и деца в риск.

- недостиг на специалисти – психолози, логопеди, ресурсни учители и др. за осъществяване на специализирана допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности и на тези в риск;

- липса на мотивация у наличните педагози за преквалификация или допълнителна специализация;

- недостатъчни средства, предвидени за квалификационна дейност – тяхното ограничаване води до сформирани големи групи за обучение с преобладаващ теоретичен характер, с което се намалява ефективността

Възможности за решение на изведените по-горе проблеми по предложение на училищата и детските градини в община Вълчедръм:

Във връзка с направените изводи, че за голяма част от педагогическите специалисти е необходима въвеждаща или продължаваща квалификация за подобряване на компетентностите за работа с различни целеви групи деца (деца със СОП, в риск, с проблемно поведение, с изяви дарби и др.) е необходимо планиране на подходящи квалификационни курсове, търсене на възможности за подобряване на компетентностите, участие в проекти с оглед обмяна на добри практики, или други форми, които да компенсират този дефицит.

- привличане на психолози и специални педагози чрез адекватно финансиране на труда им;

- даване на превес на финансирането на квалификационни дейности за педагогическите специалисти, насочени за работа с деца в риск или деца със СОП;

- по-гъвкаво използване на потенциала на социалните услуги на територията на общината.

II.4. Анализ на материалната среда и условия за личностно развитие на територията на община Вълчедръм.

На територията на община Вълчедръм през учебната 2017/2018 година приобщаващо образование се осъществява в 6 детски градини, 4 общообразователни училища, 1 обединено училище и една професионална гимназия.

Училища разполагат с компютърни конфигурации, лаптопи, мултифункционални копирни устройства, дидактични материали, мултимедийни дискове с обучителни програми.

В съответствие с изискванията на нормативната уредба в училищата и детските градини на територията на общината няма изградена достъпна архитектурна среда – рампи за инвалидни колички, санитарен възел за лица с увреждания и училищен автобус с рампа за колички.

В 5 от училищата няма обособени (самостоятелни) ресурсни кабинети за ресурсните учители. В тези училища за индивидуална работа с учениците се използват свободни класни стаи или други помещения, приспособени за целта.

Изводи

Въпреки полаганите до момента усилия за изграждане на достъпна архитектурна среда, образователните институции на територията на община Вълчедръм нямат необходимата, съгласно изискванията на Наредбата за приобщаващо образование, готовност за предоставяне на допълнителна подкрепа на деца и ученици със СОП, особено с физически увреждания.

II.5. Анализ на финансовата обезпеченост на системата на предучилищно и училищно образование в област Монтана

Финансови средства за бюджетна 2016година (в лв).

община	от държавния бюджет	от общинския бюджет	от проекти	друго /рента, обучение/
Вълчедръм	2 149 730 лв.	584 604 лв.	52 923 лв.	4 245 лв.

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование в общината разчитат предимно на средствата от делегирана държавна дейност за осигуряването на пълноценна материална среда за образование на учениците и подкрепа за личностното им развитие, които средства са недостатъчни. Използват и допълнително финансиране по проекти, за да осигурят подходяща физическа и социална среда за задоволяване нуждите на децата и учениците.

II.6. SWOT АНАЛИЗ

Силни страни в работата на образователните институции	Затруднения в работата на образователните институции
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Добро териториално разпределение на мрежата от детски и учебни заведения и осигурен достъп до предучилищна подготовка и училищно образование; ➤ Въведена задължителна предучилищна подготовка две години преди постъпване в I клас и създадени условия за усвояване на български език; ➤ Наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности; ➤ Финансиране, основано на единни разходни стандарти за издръжка на дете и ученик с делегирани бюджети във всички училища; ➤ Сравнително добра материално-техническа база на училищата и детските градини ➤ Прилагане на Системи за финансово управление и контрол; ➤ Осигуреност с педагогически кадри и други квалифицирани специалисти за обучение на деца и ученици; ➤ Наличие на система за квалификация и преквалификация на педагогическите кадри; ➤ Родителско и гражданско участие в управлението на образователния процес; ➤ Създадени условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностна подкрепа на децата и учениците в свободното им време. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Неблагоприятна демографска ситуация и засилени миграционни процеси; ➤ Не е извършена оптимизация на училищната мрежа в общината в съответствие с демографските процеси; ➤ Наличие на необхванати и отпадащи деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст; ➤ Недостатъчно модернизирана материална база на училища, детски градини; ➤ Професионално образование неудовлетворяващо напълно изискванията на пазара на труда и необходимостта от кадри в общината; ➤ Недостатъчно обучени педагогически и други специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици; ➤ Ограничен достъп до услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците в селата на общината. ➤ Бавен темп на технологично обновяване на учебно - техническите средства; ➤ Липса на достъпна архитектурна среда; ➤ Недостатъчни собствени приходи; ➤ Липса на комуникация и единен подход между образователните институции и НПО в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците; - Липса на стоматологични кабинети в детските и учебни заведения.

Възможности в работата на ДГ/училища	Рискове в работата на ДГ/училища
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Държавна финансова подкрепа за обхващане на децата в детските градини; ➤ Усъвършенстване на системата на делегирани бюджети и на механизмите за диференциране на единните разходни стандарти; ➤ Делегиране на административни и финансови правомощия на директорите на общинските детски градини ➤ Повишаване привлекателността и качеството на материалната база на образователните институции; ➤ Създаване на възможности за изграждане на достъпна архитектурна среда във всички образователни институции; ➤ Използване на възможностите, предоставяни от различни национални, европейски и международни финансови инструменти; ➤ Разширяване на възможностите за целодневна организация на обучението; ➤ Обогащане на възможностите за извънучилищни дейности и занимания по интереси; ➤ Квалификация на учителите за обезпечаване на подкрепата за личностно развитие на деца и ученици; ➤ Развитие на система от стимули за привличане на млади учители и повишаване привлекателността на учителската професия; ➤ Развитие на приобщаващото образование за децата и учениците със СОП и изграждане на подкрепяща среда; ➤ Подобряване връзката между необходимите на регионалната икономика кадри и специалностите в системата на професионалното образование; ➤ Създаване на повече и по-разнообразни стимули за насърчаване на децата с изяви дарби; ➤ Повишаване ангажираността на родителите към формиране на образователните политики, към училищните и извънкласни дейности. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Негативни демографски процеси; ➤ Намаляване броя на децата в малките населени места; ➤ Голям брой деца от малцинствени групи, които поради социално-икономически и етнокултурни причини не посещават детска градина и изпитващи обучителни трудности; ➤ Увеличаване броя на неграмотните млади хора; ➤ Застаряващ педагогически състав и недостатъчен брой млади висококвалифицирани и мотивирани специалисти; ➤ Непривлекателни за младите хора специалности в системата на професионалното образование и обучение; ➤ Слаба заинтересованост на бизнеса към осигуряване на възможности за практикуване на ученици в реална работна среда; ➤ Нисък стандарт за издръжка на един ученик; ➤ Слаба заинтересованост при част от родителите и слаба мотивираност при част от учениците към ценностите на образованието; ➤ Недостатъчна координираност на институциите, отговорни за осъществяване процеса на приобщаващо образование.

III. ВИЗИЯ, МИСИЯ, ЦЕЛИ И МЕРКИ

III.1. Визия, мисия и цели

ВИЗИЯ: Предоставяне на подходяща среда, подкрепа и възможност за развитие на способностите и уменията на децата и учениците от община Вълчедръм за успешната им реализация в живота.

МИСИЯ: Обединяване на усилията на образователните институции, местната и държавната власт, социалните партньори, неправителствения сектор за създаване на условия за цялостна и пълноценна подкрепа на личностното развитие на всяко дете и ученик, насочена към развитие на мотивирани и способни на социална и професионална реализация деца и ученици, в която зачитането на човешките права, равнопоставеността, достойното отношение към различните, социалната справедливост са основни компоненти.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Пълноценна социализация на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата и учениците от община Вълчедръм. Зачитане на индивидуалните потребности и развиване на уменията на всяко дете чрез прилагане на диференцирани подходи.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

Оперативна цел 1: Осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за учене и пълноценно развитие на способностите и уменията на децата и учениците в съответствие с индивидуалните образователни потребности.

Оперативна цел 2: Повишаване капацитета на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

Оперативна цел 3: Подобряване на материалните условия и достъпността на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Оперативна цел 4: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес /деца и ученици, педагогически специалисти и родители/ и междуинституционално партньорство за осигуряване на необходимата подкрепа.

Оперативна цел 5: Сътрудничество с НПО и гражданското общество за подобряване на обществената информираност и съпричастност към целите и принципите на приобщаващото образование.

III.2. МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

По оперативна цел 1: Осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за учене и пълноценно развитие на способностите и уменията на децата и учениците в съответствие с индивидуалните образователни потребности.

Мярка 1: Оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците и определяне на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа чрез:

- Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците.

- Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище, като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие.

- Ранно оценяване от педагогическите специалисти в детската градина на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца и включва три аспекта: ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни трудности, определяне на необходимостта от допълнителни модули по български език за децата, които не владеят български език и идентифициране на нуждата от оценка на потребностите за допълнителна подкрепа.

- Прецизиране на степента и вида на увреждане на конкретно дете, определяне на достатъчния брой часове за ресурсно подпомагане и на необходимата работа с други специалисти като психолог, логопед, рехабилитатор на слуха и говора и др.

Мярка 2: Осигуряване на обща подкрепа на децата и учениците с обучителни трудности в образователните институции.

- Организиране в училищата на допълнителни обучения по учебни предмети, консултации по учебни предмети.

- Осигуряване на допълнително обучение по български език, за които българският език не е майчин.

- Организиране в училищата и детските градини на логопедична работа като част от дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения.

- Осигуряване на допълнителен и различен ресурс за децата, които не могат да отговорят на изискванията на учебната програма – начин за достойно преживяване в социума, за учене, научаване и участие в естествената им социална среда, съобразно техните оптимални възможности.

- Организиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в Център за подкрепа за личностно развитие в гр. Вълчедръм.

Мярка 3: Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в образователните институции.

- Създаване в училищата и детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) за всяко конкретно дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа.

- Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с Регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР) в РЦПППО-Монтана, във връзка с одобряването или неодобряването на оценките на ЕПЛР или извършване на оценка в образователни институции, които нямат експертен капацитет за създаването на пълни екипи.

- Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми в случаите, регламентирани със закона, и изготвяне на график за дейността, съобразен с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика. Учителят/класният ръководител, заедно с екипа за подкрепа за личностно развитие на детето индивидуализират учебната програма и персонализират начините и формите на обучение. Чрез непрекъснатата комуникация обсъждат и споделят напредъка на детето с родителя, предизвикателствата в работата си и заедно намират начини за включване в самостоятелна дейност и учене там, където е детето.

- Използване на разнообразни образователни стратегии, методи и техники за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП. Прилагане на иновативни дидактически упражнения и игри за работа с ученици със СОП.

- Прилагане на ефективни подходи, педагогически и психологически техники за работа с деца и ученици с разстройства на речта, дефицит на внимание, нарушена концентрация на вниманието и хиперактивност и с аутизъм.

- Поведенчески интервенции за деца с хиперактивно поведение. Системи за поведенческо управление.

- Осигуряване на възможности за продължаване на обучението след VII клас, вкл. и професионална подготовка за учениците със СОП.

Мярка 4: Планиране и реализиране на дейности за превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация с цел преодоляване на проблемно поведение и нарушение на дисциплината от деца и ученици.

- Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката или групата.

- Разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа, в заниманията по интереси и във факултативните часове.

- Запознаване с различните форми на насилие и с техники за преодоляването им.

Проект!

- Училищата и детските градини разработват, според своята специфика, дейности по превенция и интервенция въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката.

- Провеждане на превантивни кампании срещу агресията и тормоза в училища.

- Организиране на спортни събития за утвърждаване на принципите на честната игра и ненасилие.

- Прилагане на нови подходи за справяне с гневните изблици и напрежението, решаване на възникналите проблеми и конфликтните ситуации без провокиране на ново напрежение, проучване и установяване какво се крие зад проблемното поведение на децата.

- Формиране у децата и учениците на умения за общуване чрез използване на игрови методи и техники.

- Прилагане в образователните институции на ефективни форми и методи за комуникация между училището и семейството.

- Повишаване на информираността на родителите относно изискванията на Наредбата за приобщаващото образование за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции.

- Използване на възможностите на програмите на детските градини и училищата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование да определят и утвърждават спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни.

Мярка 5: Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране.

- Организиране на училищно, общинско или спортно ниво на спортни празници, вкл. и съвместно с деца и ученици със СОП.

- Организиране на игри на открито за деца със СОП и техни връстници.

- Организиране на кулинарни празници и състезания – на класно, училищно или общинско ниво.

- Организиране на театрални групи, вкл. и по кукловодство и представяне на продукция пред местната общност.

- Организиране на културни събития в общината с участието на деца и ученици.

- Организиране на публични изяви на групите за извънкласни дейности по проекти.

Мярка 6: Подкрепа на децата и учениците чрез развитие на дарбите и талантите на ниво образователни институции. Прилагане на системи за

поощрения и награждаване на децата и учениците на училищно, общинско и областно ниво.

- Дейности по обща подкрепа за личностно развитие в Центъра за подкрепа за личностно развитие в гр. Вълчедръм, съгласно определените функции от общинския съвет и правилник на центъра.

- Прилагане на гъвкави форми за работа с даровити деца и ученици в ЦПЛР. Организиране на летни клубове и занимания по интереси за деца от 8 до 18 години.

- Прилагане на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изяви дарби чрез осигуряване на квалифицирани специалисти в съответната област – науки, технологии, изкуства, спорт.

- Осигуряване на възможности за участие в различни национални и международни изяви – състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други.

- Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво при постигнати изключителни успехи в учебната дейност, класиране на призови места при реализирането на изследователски проекти, свързани с иновации в образованието; класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и др.

- Прилагане на система за поощрения и награди от образователните институции за изяви ученици на училищно, общинско, областно и национално ниво.

Мярка 7: Дейности за кариерно ориентиране и консултиране на учениците за професионална реализация на пазара на труда.

- Дейности по професионално ориентиране в училищата чрез игри, директно наблюдение и пряк контакт с хора от различни професии.

- Организиране по училища на „ Ден на кариерното ориентиране“.

- Провеждане в училищата, осъществяващи професионално обучение, на седмица на професиите, където ученици от различни професии могат да предложат различни дейности по изучаваните професии.

- Организиране на кръгли маси и работни срещи с работодатели, партньори, ученици, родители, Училищно настоятелство, Обществен съвет – на училищно и общинско ниво.

- Представяне пред учениците със СОП и техните родители на възможностите, които училищата предлагат за тяхното професионално образование съвместно с РЦПППО - Монтана.

- Организиране на дискусии с родителите и подлежащите на задължително образование с цел продължаване на образованието им в средни училища.

Мярка 8: Намаляване на дела на преждевременно напусналите ученици образователната система.

- Прилагане на нормативната уредба за оценяване на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на деца в риск, извършване на оценка на рисковите фактори, планиране и реализиране на мерки за предотвратяване на отпадането и създаване на план за краткосрочна допълнителна подкрепа.

- Водене на общинско равнище на Регистър на децата и учениците в риск.

- Координация и сътрудничество между институциите по конкретни случаи на напускане на образователната система на ученици, подлежащи на задължително обучение.

- Благотворителни акции за ученици в социален риск от изключване - благотворителни и доброволчески дейности от ученици.

- Разширяване на обхвата и ефективността на целодневната организация на учебния ден.

- Мерки за подкрепа на детето и ученика в прехода към училище и между образователните етапи и степени.

- Кампания против ранните бракове в ромските общности.

По оперативна цел 2: Повишаване капацитета на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

Мярка 1: Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

- Обезпеченост с правоспособни, мотивирани и квалифицирани учители и специалисти-логопеди, психолози в училища и детски градини.

- Осигуряване на необходимия брой логопеди за работа с деца и ученици с комуникативни нарушения.

- Осигуряване на рехабилитатор на слуха и говора за работа с деца и ученици с увреден слух.

- Осигуряване на учител на деца с нарушено зрение за работа с деца и ученици с нарушено зрение.

- Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочна допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности по начините, определени от нормативната уредба – назначени в училището и в детската градина или от РЦПППО.

- Утвърждаване на практиката за назначаване на помощник на учителя при повече от три деца или ученици в групата/паралелката.

- Предоставяне на методическа подкрепа на учителите-членове на ЕПЛР в детските градини и училищата от специалистите на Регионалния екип за подкрепа за личностно развитие към РЦПППО-Монтана.

- Използване на професионалните компетенции на специалистите, работещи в социалните услуги в общността в подкрепа на децата със СОП и с рисково поведение.

Мярка 2: Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите, за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

- Участие в обучения на училищно, общинско и на областно ниво на учители, педагогически съветници и други специалисти, работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование.

- Участие в обучения, организирани от РЕПЛР към РЦПППО-област Монтана за членовете на ЕПЛР в училищата и детските градини по методики за оценяване, утвърдени от Министерството на образованието и науката.

- Участие в регионални и национални обучения на педагогически специалисти, извън дейностите на ЕПЛР, за разпознаване на потребността от обща или допълнителна подкрепа и за ефективна екипна работа за предоставянето на подкрепа за личностно развитие.

- Осигуряване на методическа подкрепа и обучение на педагогическите специалисти от детските градини за ранно разпознаване на риска от обучителни затруднения.

- Предоставяне на институциите и на педагогическите специалисти информация за участие в квалификационни курсове.

Мярка 3: Сътрудничество и взаимодействие между педагогическите специалисти и обмен на добри практики.

- Организиране на форуми за споделяне на опит и добри практики от педагогическите специалисти – на училищно и общинско ниво.

- Провеждане на кръгли маси, конференции, семинари, тренинги, фокус групи и др.

По оперативна цел 3: Подобряване на материалните условия и достъпността на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Мярка 1: Подобряване на достъпната архитектурна и физическа среда в образователните институции като начин за предоставяне на равен достъп до образование на децата и учениците.

- Изграждане на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини – рампи, асансьори и др..

- Изграждане и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания.

- Изграждане на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и обслужващите звена за децата със специални образователни потребности.

Мярка 2: Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции.

- Създаване и оборудване на кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали и помагала.

- Обзавеждане на помещенията така, че да дават възможност да се устроят учебни места за ученици в инвалидни колички, както и учебни места за ученици с увреден слух, с достатъчна осветеност, която да позволява детето или ученикът свободно да отчита по устните на учителя.

- Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други).

- Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно-интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина.

- Реализиране на проекти по Националните програми на МОН, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

По оперативна цел 4: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес/деца и ученици, педагогически специалисти и родители/ и междуинституционално партньорство за осигуряване на необходимата подкрепа.

Мярка 1: Развитие на ефективни форми на сътрудничество и взаимодействие с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности.

- Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата със СОП – консултиране на родители от ресурсни учители, психолози, логопеди, социални работници и др.

- Информирание на родителите за възможностите за продължаване на образованието на учениците със СОП след завършен VII кл. и X кл. и насочване за продължаване на образованието или за придобиване на първа степен на професионална квалификация от РЕПЛР към РЦПППО-област Монтана.

- Привличане и използване ресурса на родителите за включване в екипи, извънкласни форми и групи, интелектуален, емоционален ресурс и т.н.

- Прилагане на разнообразни и ефективни подходи за информиране на родителите за възможностите за обща подкрепа за личностно развитие и тяхната роля в процеса на приобщаващото образование.

- Провеждане на срещи с родителите/настойниците на децата и учениците с екипа за подкрепа за личностно развитие, с оглед предоставяне на актуална информация за състоянието на ученика, включително актуални медицински документи при наличие на такива, както и други документи с цел извършване на обективна оценка на образователните потребности от екипа от специалисти.

- Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им (консултации, допълнително обучение, форми за извънкласни и извънучилищни дейности).

- Работа с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават училище. Създаване на „Училище за родители“ в учебните заведения.

Мярка 2: Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби.

- Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за оказване на съдействие за по-нататъшното развитие на детето/ученика.

- Участие на ученици с изявени дарби в конкурси, пленери, олимпиади, школи, клубове и др., насочващи към развитие на дарби и таланти.

- Организиране на разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изявени дарби.

- Осигуряване на специалисти в различните сфери на развитие и разработване на общинска програма и мерки за стимулиране на деца с изявени дарби.

- Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантиливи деца.

Мярка 3: Подобряване на координацията и сътрудничеството между институциите по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие.

- Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.

- Прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със заповед № РД 09-1871/18.12.2015 година на министъра на образованието и науката.

- Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с ОЗД и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие (периодични срещи, планове за действие, годишни анализи).

- Провеждане на срещи-разговори в училищата, с участието на ученици и представители на МВР, ОЗД, МКБППМН.

- Образователни програми и кампании в училище и/или в рамките МКБППМН за превенция на рисково поведение (агресия; насилие; отклоняващо се и рисково поведение на деца и ученици).

- Провеждане на кампании срещу зависимостите (конкурси за написване на есета, рисунки и др. по повод: 31 май – световен ден без тютюнев дим; 26 юни – Международен ден за борба със злоупотребата и нелегалния трафик на наркотици; 18 октомври – Европейският ден за борба с трафика на хора; 1 декември – световен ден за борба със СПИН и др., разработка и разпространение на информационни материали под формата на флаери, дипляни и др.)

Мярка 4: Взаимодействие между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането на учениците от задължително обучение в училище. Обединяване на усилията за връщане в образованието на отпаднали ученици.

- Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители-доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществото.

- Провеждане на тематични игри и беседи от ученици в горен курс на ученици в начален и среден курс.

- Развитие на целодневна организация на учебния процес, като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси.

- Сътрудничество с библиотеките, мерки за повишаване на грамотността в полза на предотвратяване на обучителните трудности и отпадане.

- Училищното ръководство да съдейства на учениците от училищния парламент да получават подкрепа и от органите на местно самоуправление при техни инициативи, свързани с живота на общността.

По оперативна цел 5: Сътрудничество с НПО и гражданското общество за подобряване на **обществената информираност** и съпричастност към целите и принципите на приобщаващото образование.

Мярка 1: Дейности, насочени към местната общественост за повишаване на информираността по посока приобщаване на децата и учениците със специални образователни потребности в живота на общността.

- Провеждане на информационни кампании и инициативи по въпросите на приобщаващото образование в сътрудничество с НПО. В основата на кампаниите да стои идеята, че всяко дете със специални нужди има реалните възможности да води един пълноценен и сравнително независим живот, стига да бъде подкрепено своевременно и да му бъде предоставена тази възможност.

- Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания. Целта на срещите е родителите на деца без специални образователни потребности да разберат, че децата с увреждания не представляват опасност за останалите деца и ученици, че всички деца могат да учат и че няма „необучаеми“ деца.

- Промяна на обществените нагласи в подкрепа на приобщаващото образование чрез разяснителни кампании.

- Организиране на благотворителни акции в подкрепа на децата в неравностойно положение.

- Организиране на кампании за информиране на семействата на деца с увреждания за правата, задълженията и възможностите за ранно включване на децата в образователната система.

- Развиване на разнообразни форми на сътрудничество с институции, с физически и юридически лица с нестопанска цел за подпомагане процеса на приобщаване на децата и учениците.

Мярка 2: Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, партньорски проекти.

IV. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА. ИНДИКАТОРИ.

За проследяване напредъка в изпълнението на общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със заповед на кмета на общината се създава Звено за мониторинг и оценка /ЗМО/. В неговия състав се включват представители на организациите и институциите - основни участници в разработването на общинската стратегия.

Звеното за мониторинг и оценка:

- Координира цялостната дейност по мониторинг и оценка на общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- Планира и осъществява дейностите за мониторинг;
- Информира заинтересованите страни и обществеността за резултатите и препоръките от мониторинга;
- Разработва годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на стратегията.

Дейностите по мониторинг и оценка включват:

- Текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- Създаване и постоянно актуализиране на база данни на ниво община и представянето им в областта, свързани с личностно развитие на децата и учениците;
- Събиране на информация за прогреса в изпълнението на стратегията;
- Разработване на годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на стратегията.

За осъществяване на своята дейност членовете на ЗМО провеждат регулярни работни срещи за обсъждане на дейностите, свързани с наблюдение изпълнението на общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Те могат да бъдат канени за участие в провежданите заседания на Областния съвет за координиране изпълнението на Областната стратегия за подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

Ежегодно представителите на общините - членове на ЗМО, изготвят отчет за изпълнението на годишните планове за подкрепа за личностно развитие за предходната година. Отчетът се базира на осъществяваните от тях наблюдения и посещения на място, събиране на информация и анализ на данни.

Постигането на оперативните цели на областната стратегия ще се следи чрез няколко **основни индикатора**, свързани с основни аспекти от цялостната промяна:

1. Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП;

2. Брой деца и ученици със СОП;

3. Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

4. Брой институции със значително подобрене на материалната база – нови елементи на достъпна архитектурна среда, разкрит кабинет;

5. Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветници и психолози.

V. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Ролите и задачите на институциите на общинско ниво и другите заинтересовани страни в управлението и координацията на изпълнението на мерките и дейностите, включени в Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Вълчедръм, се определят съответно от техните компетенции, съобразно нормативно регламентираните им функции и конкретни ангажименти. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

Община

Общината е основна административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Органи на местното самоуправление и местната администрация в общината са общинският съвет и кметът на общината.

Общините отговарят за цялостното изпълнение на общинските стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на тяхната територия и приноса към изпълнението на Областната стратегия в съответствие с нормативно определените им правомощия.

Роля и отговорности на кмета на общината

- организира разработването на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на общинско равнище въз основа на утвърдената от Областния управител Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;

- организира разработването на годишен план за дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на общината;

- организира разработването на годишен отчет за изпълнението на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на общината до 01 март на следващата година;

- изпраща на областния управител приетата общинска стратегия, съгласувания и приет годишен общински план и отчет;

- възлага дейности в изпълнение разпоредбите на чл. 198 от ЗПУО;

- събира и актуализира база данни свързани с личностно развитие на децата и учениците и следи за изпълнението на индикаторите за оценка на стратегията.

Роля и отговорности на Общинския съвет

- приема Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на общината за период от две години - чл. 197, ал .1 и 2 от ЗПУО;

- ежегодно - до 30 април, приема годишния план за дейностите за подкрепа на личностното развитие на общинско ниво, след съгласуване с РУО – Монтана;

- приема решения в изпълнение разпоредбите на чл. 198 от ЗПУО.

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование на територията на община Вълчедръм – детски градини, училища и център за подкрепа на личностното развитие

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование на територията на община Вълчедръм – детски градини, училища и център за подкрепа на личностното развитие следва да осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. В съответствие с разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващо образование, институциите в системата на предучилищното и училищното образование чрез самостоятелно разработените и прилагат цялостни политики за: подкрепа за личностно развитие на детето и ученика; за изграждане на позитивен организационен климат; за утвърждаване на позитивна дисциплина; за развитие на училищната общност.

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование са основните изпълнители на заложените цели, мерки и дейности в Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Вълчедръм.

РУО – Монтана

- съгласува годишния план за дейностите за подкрепа на личностното развитие на всяка община;

- събира и актуализира база данни, свързани с личностно развитие на децата и учениците, и следи за изпълнението на индикаторите за оценка на стратегията;

- сътрудничи с областната и общинските администрации и с неправителствени организации при осъществяването на планираните дейности в стратегията.

VI. КОМУНИКАЦИОННА ПРОГРАМА

Ефективното реализиране на общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Вълчедръм (2018-2019) е свързано с политиката за предоставянето на информация на обществеността и заинтересованите страни.

Комуникацията ще се осъществява на основание на следните принципи:

- **Равнопоставеност** – равен достъп до информация на всички заинтересовани страни и на широката общественост;
- **Навременност** – своевременното задоволяване на потребностите от информация на заинтересованите групи и широката общественост;
- **Качество и достъпност на информацията** – изчерпателност, задълбоченост и аналитичност на комуникационните послания, достигащи до най-голям брой заинтересовани страни;
- **Партньорство** – диалог с всички заинтересовани страни.

1. Мерките за осъществяване на комуникацията са:

- Организиране на работни срещи за информиране на заинтересованите страни и обществеността с разработването, приемането и изпълнението на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Вълчедръм.
- Популяризиране на структурите, ангажирани с изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците .
- Запознаването на широката общественост с доклада за изпълнението на стратегията.

2. Комуникационни техники:

- Директна комуникация – дискусии, дебати;
- Комуникация чрез масовите медии;
- Комуникация чрез интернет;
- Комуникация чрез информационни материали.